

Till
Näringsdepartementet

Remissvar angående underlagsrapporter för skogspolitiskt program

Inledning och generella synpunkter

Härmed lämnas synpunkter på de underlagsrapporter som de olika arbetsgrupperna för det nationella skogsprogrammet levererat under hösten 2016.

Region Värmland ser mycket positivt på det arbete som initierats i det nationella skogsprogrammet och ställer sig bakom framför allt de strategiska åtgärderna i underlagsrapport 3 för att främja biobaserade produkter, energi, hållbara transporter, en skogsindustri i världsklass och export. Region Värmland vill påpeka att det är viktigt att dessa utvecklingsvärden inte alltid får stå tillbaka för natur- och friluftsvärden. Här behöver det finnas en balans mellan olika samhällsintressen.

Skogen är en av våra styrkor i Värmland såväl som hela Sverige. Vår industri i Värmland präglas av våra naturtillgångar. Värmland var tidigt framgångsrik med att förädla skogen. Idag är Värmland världsledande inom pappers, massa- och förpackningsindustrin. Möjligheten att nyttja och bruka skogen hållbart är avgörande för Värmlands och Sveriges tillväxt och utveckling inom den skogsbaserade bioekonomin. Att ta fram ett brett skogsprogram är ett mycket välkommet och vällovligt initiativ som Region Värmland stödjer fullt ut.

Ägarstrukturen för skogen präglas av ett främst enskilt privat ägande. 2012 fanns det i Sverige ca 330 000 skogsägare varav 50 % var enskilda ägare, 25 % privata aktiebolag, 14 % utgjordes av statsägda aktiebolag, 6 % övriga privata ägare, 3 % staten och 2 % övriga allmänna ägare. För att bruket av skogen skall fungera är det därför nödvändigt att administrationen i Sverige inte bromsar nyttjandet av skogen. Då majoriteten av skogsägarna är enskilda ägare är det i flera fall som så att skogsägaren inte själv sitter på resurser och möjligheter att driva eventuella överklagandet eller processer mot myndigheter som motverkar brukandet av skogen¹. I Värmland finns det cirka 20 800 skogsägare och det är rimligt att tro att ägarstrukturen följer den för riket som helhet. Region Värmland vill därför särskilt lyfta vikten av att där finns en balans mellan tillväxt- och utvecklingsvärden och natur- och fritidsvärden samt att den eventuella bördan av myndigheters beslut inom områden inte belastar den enskilda skogsägaren.

¹ Exempelvis kan nämnas när förekomsten av en murkla gör en hel skog värdelös för en enskild skogsägare i Värmland. <http://www.svd.se/ska-en-murkla-kunna-gora-en-skog-vardelos/om/ledare>

I Värmlands nyligen framtagna innovationsstrategi för Smart Specialisering har bioekonomi rankats högst. Ambitionen ligger också helt i linje med Värmlands egen regionala utvecklingsstrategi. Vårt skogsindustrikluster Paper Province har antagit utmaningen att bli ett bioekonomikluster och Värmland skall bli en storskalig demonstrationsarena för bioekonomi. Paper Province har till uppgift att förverkliga detta. Detta kan just vara den stora chans som Värmland behöver för att visa upp den kompetens och konkurrenskraft som skapar framtidstro och tillväxt. För Värmlands del är det den skogsbaserade bioekonomin som utgör grunden.

För att uppnå en fullständig omställning till en bioekonomi krävs krafttag för att ersätta fossila material och bränslen med biobaserade, inte minst inom transportsektorn. Värmland arbetar nu aktivt för att skapa bra förutsättningar för nya innovationer inom bioekonomiområdet. Vi försöker underlätta forskning och innovation för att utnyttja sidoströmmar eller biprodukter från cellulosaindustrin genom att initiera och medfinansiera projekt inom området. När industrin blir mer och mer energieffektiv skapas nya möjligheter för att använda sidoströmmarna till produktion av produkter med högre förädlingsvärde.

Synpunkter på rapporten från arbetsgrupp 3

”Främjande av biobaserade produkter och energi, smarta transporter och en skogsindustri i världsklass”

I remissen har förslagits åtgärder för att:

- trygga tillgången på råvara
- säkra tillgången på kompetent arbetskraft
- öka insatserna för tillfredställande infrastruktur
- säkra stöd för forskning, innovationer och demonstration, uppskalning och testbäddar
- säkra långsiktiga styrmedel för en omställning till bioekonomi
- stimulera samverkan för fler innovationer och nytänkande tjänsteutveckling
- stimulera byggande i trä
- skapa svensk kommunikationsplattform för cirkulär bioekonomi
- skapa en stabil struktur för genomförandet av programmet

Region Värmland tycker remissförslagen på strategiska åtgärder är högst relevanta men vill ytterligare understryka vikten av långsiktiga nationella styrmedel som gynnar nya biobaserade produkter och tjänster och tydligt styr både offentlig och privat sektor att om möjligt prioritera detta i all upphandling.

Värmland har redan idag ett antal åtgärder under genomförande samt i planering som går i helt linje med förslagen. Två exempel kan nämnas:

För det första utsåg Vinnova Paper Province till VINNVÄXT-vinnare i juni 2013. Det innebar en rekordstor satsning på den värmländska skogsindustrin, där målet är att skapa en internationellt attraktiv innovationsmiljö för skogsbaserad bioekonomi. Totalt satsar Vinnova och regionala medfinansierare 130 miljoner kronor under tio år. Hälften av pengarna kommer från Vinnova och hälften från regionala medfinansierare som Region Värmland, Karlstads universitet, Värmlands kommuner, Länsstyrelsen, Landstinget, SP, Skogsstyrelsen och medlemsföretag i Paper Province. Pengarna ska användas till forskning, utveckling och kommersialisering av nya skogsindustriella produkter och tjänster, men också till att öka effektiviteten i basindustrin och det värmländska innovationssystemet.

För det andra har Region Värmland tagit initiativ till att bilda ett nationellt nätverk för bioekonomi mellan 13 svenska regioner där policyfrågor för bioekonomin i EU såväl som Sverige står högst på dagordningen. En samverkan skall ske med alla

regionernas EU-kontor för att stärka den svenska skogsnäringens närvaro i Bryssel. Nätverket är väl förankrat i näringsdepartementet och tanken är att på detta sätt öppna vägen för en naturlig kommunikationsväg mellan staten och regionerna.

Regionerna är nyckelaktörer för genomförande

För att förstärka och underlätta regeringens arbete med att skapa långsiktiga spelregler för skogsbruket men också bana väg för en övergripande politik för hela bioekonomiområdet vill vi från regionerna hjälpa till. Vi anser att regionerna har en nyckelroll i att samordna och understödja utvecklingen mot en biobaserad ekonomi. Regionerna arbetar nära aktörerna för både näringslivet och akademien och har därmed möjligheter att på ett strategiskt plan främja utvecklingen i enlighet med regionala tillväxtstrategier och smarta innovationsstrategier. Det är på den lokala och regionala nivån som bioekonomiska resurser kan tas fram och omvandlas till nya affärsmöjligheter, nya marknader och nya arbetstillfällen.

Aktörer med regionalt utvecklingsansvar pekas ut som viktiga i arbetet med att stärka kopplingen mellan strategier och miljödriven näringslivsutveckling vilket anses främja regional tillväxt. Regioner och kommuner anses därmed ha ett stort ansvar att aktivt bidra till en grön resurseffektiv ekonomi.

Region Värmland vill fortsätta arbeta med att stärka utvecklingen av en biobaserad ekonomi. Vi inser vikten av att stora delar av samhället blir involverat och vill ta vårt ansvar för att kommunicera betydelsen av bioekonomin för såväl offentlig sektor, näringsliv som civilsamhället. Genom att synliggöra och visualisera bioekonomin i samhället vill vi skapa en stark beställarorganisation av nya fossilfria produkter. Vi vill få möjligheter att pröva och testa nya metoder och innovationer som kan bygga den biobaserade ekonomin och vi vill verka som en demonstrationsarena för det framtida bioekonomisamhället. Som exempel på nya innovationer inom bioekonomi i Värmland kan nämnas:

1. Foodpad från Cellcomb
2. Fossilfria barriärer från UVM Coating system
3. BiofuelJet på Karlstad Airport
4. En världsunik flispress från Etteplan

Region Värmland anser därför att utvecklingen av testbäddar, forskning och innovation för bioekonomi bör i första hand prioriteras att ske i regionerna där det finns en stark koppling till näringslivet.

Region Värmland anser också att regionernas roll behöver förtydligas när det gäller genomförandet av programmet. Vi tycker det är viktigt att regionerna ges frihet att utveckla nya unika lösningar som bygger på de bästa regionala förutsättningarna och som kan tjäna som goda exempel för nationen på ett hållbart samhälle. Det är därför mycket viktigt att nationella såväl som europeiska strategier stödjer och driver på denna utveckling i samverkan med regionerna. För att främja utveckling och tillväxt bör det även säkerställas att olika samhällsintressen balanseras mot varandra. Region Värmland upplever att idag prioriteras natur- och friluftsvärden alltför ofta på bekostnad av tillväxt och utveckling.

Tomas Riste
Regionråd

Lars Christensen
Regiondirektör